

Nie dla szkoły, lecz dla życia uczymy się.

(Seneka młodszy. 4 w p.n.e. – 65 w n.e.)

Talent to też pieniądz

Olimpiada w naszej, śródziemnomorskiej cywilizacji określa ideę i sposób szlachetnej rywalizacji ludzi między sobą o pierwszeństwo. W ramach tej idei wszyscy są równymi uczestnikami, a pierwszym, lepiej przygotowanym, szczęście sprzyja. Ideą olimpiad wiedzy dla młodzieży szkolnej jest wszechstronny rozwój człowieka, rozwinięcie zakresu szans edukacyjnych i wyłanianie talentów.

Myśląc o przyszłości wnuków i prawnuków, a także w zgodzie z zasadą, że „wszystkie dzieci są nasze”, wracamy, w wolnych chwilach, do poszukiwań odpowiedzi na pytanie, jak żyć godnie, ekonomicznie i bezpiecznie? Nasi nauczyciele i ich uczniowie wiedzą, że olimpiady wiedzy to w Polsce powszechnie uznana, dobra, konkursowa forma odkrywania talentów. Społecznicy zrzeszeni w Polskim Towarzystwie Ekonomicznym rozumieją, że od prawie ćwierć wieku utrzymuje się wysokie zainteresowanie Olimpiadą Wiedzy Ekonomicznej, organizowanej, podobnie jak inne olimpiady wiedzy, przy niewielkich nakładach publicznych i dużym wysiłku społecznym twórców, nauczycieli i organizatorów. Przyszłość to rozwój oparty na wiedzy, umiejętnościach i zaufaniu. I talentach.

XXIV edycja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) odbywała się w roku szkolnym 2010/2011 – „Roku odkrywania talentów”, a zawody finałowe 16 i 17 kwietnia 2011 roku – tradycyjnie, w Centrum Edukacji Statystycznej GUS w Jachrance pod Warszawą. **Pierwsze miejsce (złoty medal) zdobył Arkadiusz Bebel z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu, a drugie (srebrne medale) przypadło *ex aequo* trzem osobom: Emilowi Derdzie z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie, Michałowi Iwanowiczowi I Liceum Ogólnokształcącego w Pile oraz Krzysztofowi Aszkowskiemu z Liceum Ekologicznego nr 2 im. Unii Europejskiej w Zielonej Górze. Trzecie miejsce (brązowy medal) zajął Tomasz Kleszcz z LXIV Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie.** Dla 100 najlepszych uczestników zawodów finałowych przewidziano także konkursy o nagrody specjalne Polskiej Izby Ubezpieczeń (PIU) oraz Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami (IZFiA). Kapituła nagrody specjalnej XXIV OWE przyznała: pierwszą nagrodę PIU Dawidowi Kropidłowskiemu z III Liceum Ogólnokształcącego im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni

oraz wyróżnienie dla Weroniki Mincewicz z V Liceum Ogólnokształcącego w Bielsku-Białej. W konkursie o nagrodę specjalną IZFiA przyznano dwie równorzędne nagrody – dla Anny Maliszewskiej z I Liceum Ogólnokształcącego im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze oraz dla Jana T. Kowalskiego ze Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku (za najlepszy z esejów na temat planowania własnych strategii inwestowania na rynku funduszy inwestycyjnych).

Talent laureatów i finalistów od początku OWE jest najwyraźniej widoczny dla jury OWE.

Wysoka ocena finalistów znajduje też częste potwierdzenie nauczycieli akademickich w czasie studiów. Po studiach wielu laureatów OWE angażuje się w społeczną edukację ekonomiczną i działalność PTE. Wielu podkreśla w swoich ocenach bieżących, że udział w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej pozytywnie wpłynął na ich rozwój zawodowy, wiedzę, postawę i pozycję społeczną.

Czy na tym tle, ale w szerszym kontekście doświadczeń z realizacji strategii edukacyjnych PTE i MEN, można zobiektywizować „zważyć” i ocenić znaczenie społecznej edukacji ekonomicznej dla rozwoju naszego kraju?

Twierdząc, że MŁODY TALENT, odkrywany w kolejnych edycjach olimpiad wiedzy to SKARB, a ekonomia to ważna podstawa naukowa identyfikacji, analizy i oceny wartości tego SKARBU w życiu społecznym i gospodarczym. W tym wymiarze olimpiady wiedzy wskazują nowoczesne podejście do poznania i rozumienia istoty wartościowania zdolności człowieka w społecznym procesie gospodarowania. Olimpiady to jednocześnie źródło koncepcji analiz i ocen dla procesu inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego i gospodarki.

Wspólne, społeczne przekonanie twórców PTE i OWE, że młode talenty to skarb narodowy miało i ma dla planowania rozwoju kraju znaczenie strategiczne.

Podobnie, jak w poprzednich edycjach, na tle obserwacji XXIV OWE pod hasłem „Człowiek w świecie pieniądza” prorozwojowe znaczenie OWE było podobne w sensie społecznym. Z zawodowego punktu widzenia, w sensie planistyczno zawodowym, będzie prawdopodobnie różne. Czy w wymiarze troski o talenty, przyszłość ludzi, ludzkości i kapitał społeczny prorozwojowe znaczenie olimpiad wiedzy jest podobnie postrzegane przez środowisko?

15 kwietnia 2011 roku, czyli dzień przed zawodami finałowymi, 100 finalistów XXIV OWE wraz z nauczycielami-opiekunami, reprezentantami władz PTE i KG OWE, przyjął w sali im. Władysława Grabskiego NPB profesor Marek Belka, prezes NPB (video dostępne jest ma witrynie internetowej NPB i PTE). Dla młodych uczniów – finalistów XXIV OWE – spotkanie z szefem NBP było wydarzeniem, a także wyjątkową okazją do ugruntowania i pogłębienia wiedzy ekonomicznej z pozycji teorii i praktyki gospodarowania. Być może, powinno być także świadectwem ich własnej wartości, dowodem, że „Talent to też pieniądz” – dziś i w przyszłości.

Marek Belka, prezes NBP i profesor ekonomii, wyjaśniał rolę banku centralnego, opowiedział o znaczeniu pieniądza w życiu i gospodarce kraju, wytłumaczył zasady polityki pieniężnej, a także – jak głosi komunikat NBP – odpowiadał na pytania uczniów dotyczące polityki pieniężnej, cen i wartości pieniądza, czy inflacji i stóp procentowych. Wyjaśniając, wskazał na naszego wielkiego rodaka, Mikołaja Kopernika, odkrywcę i nauczyciela, a także wynalazcę zasady, prawa gospodarczego, zgodnie z którym „gorszy pieniądz wypiera lepszy”. W klasycznym wykładzie można było oczekiwać, że skoncentruje się na kontekście historycznym tego prawa. Wskazał jednak nie tylko na „paradoks pierwszeństwa” (historycznie), ale także na współczesną antytezę tego prawa, zgodnie z którą można stwierdzić, że „lepszy pieniądz wypiera gorszy”. Gdyby tę zasadę funkcjonowania pieniądza odnosić do trwałego, prospołecznego i inteligentnego rozwoju a „talent” przyjąć jako jednostkę wartości kapitału ludzkiego, to można byłoby przyjąć zasadę że „talent wygrywa – pier-

edukacyjną, angażującą od ponad pół wieku wielu społeczników i twórców, władze publiczne i organizatorów, mecenasów i sponsorów. Przed XXV edycją OWE, zaplanowaną na rok szkolny 2011/2012 pod hasłem „W poszukiwaniu nowego ładu ekonomicznego” można mieć nadzieję, że ponownie poddany zostanie debacie dyskutowany już w PTE wstępny projekt programu rozwoju przedsiębiorczości młodzieży, Rady Młodzieżowej lub Młodzieżowej Rady Rozwoju Kraju, a także „Giełdy talentów” (GT) i „Banku talentów” (BT) – jako instytucje Skarbu Państwa, w tym co najmniej jednej, podstawowej, odpowiedzialnej za racjonalne zagospodarowanie tych odkrytych talentów przez olimpiady wiedzy.

Przed taką debatą o zagospodarowaniu odkrytych talentów warto zauważyć, że:

1. Talent to też pieniądz – to w istocie i dopuszczalnym uproszczeniu ukryty i odkrywany skarb, który organizując olimpiady wiedzy, potrafimy odkrywać, ale często nie potrafimy go w kolejnych fazach programo-

wszy z drugim, a pierwszy jest w tym sensie lepszy, jak nade mu życie gospodarcze”.

Przy takim mechanizmie alokacji w „praktyce gospodarowania” odkryty talent jest więcej wart jako kapitał ludzki wtedy, gdy jest przedmiotem efektywnej inwestycji. Nawet, gdy uznać, że jest to kapitał początkowy człowieka „przyszłości”, maturzysty, studenta, absolwenta i następnie kompetentnego specjalisty na rynku pracy i przedsiębiorczości. Pod jednym wszakże warunkiem – troska o człowieka, ludzkość i kapitał społeczny w Polsce i UE nie może być „pustym” hasłem politycznym, oderwanym od ekonomicznej roli państwa i alokacyjnej roli rynku. Musi, a jest to przymus natury, cywilizacyjnej, czyli o charakterze strategicznym, stać się priorytetem dla wszystkich uczestników życia społeczno-gospodarczego w procesie przechodzenia od koncepcji epoki cywilizacji informacyjnej do epoki cywilizacji inteligentnej, opartej na przedsiębiorczości, talentach i zaufaniu (wiedzy, umiejętnościach i zaufaniu, a w tym ostatnim przypadku – także jako miary kapitału społecznego).

Odkrywanie talentów przez olimpiady wiedzy, nie tylko w „Roku odkrywania talentów”, można i, jak sądzę, należy uznać za naszą narodową specjalność. W praktyce także za efektywną, społeczną inwestycję

wania dróg młodzieży utalentowanej racjonalnie zagospodarować lub ująć w ramy wieloletniego programu rozwoju młodzieży.

2. O olimpiadach wiedzy w Polsce media społecznego przekazu niebył często informują – media, przedsiębiorcy i eksperci debatują zwykle dopiero przy okazjach specjalnych (rankingi, finały, nagrody, spotkania z osobistościami życia społecznego i gospodarczego).

3. Szkoły, kuratoria i samorządy wiedzą doskonale, że wyłaniając talenty w finałach olimpiad wiedzy (krajowych i międzynarodowych) odkrywamy szkołę, nauczycieli, środowisko, rodziny i ponownie – organizatora. Jednocześnie jako społeczeństwo obywateli uczymy się z olimpijczykami jak żyć godnie, ekonomicznie i bezpiecznie.

Andrzej Muszyński

PS Autor jest od ćwierć wieku zaangażowany w OWE, a od kilkunastu lat jako reprezentant KG OWE także w pracach kapituły Ogólnopolskiego Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych (wcześniej – szkół średnich) na bazie olimpiad i społecznej edukacji ekonomicznej. Z pełną listą laureatów i finalistów OWE, a także materiałami informacyjnymi wraz z wyróżnionymi pracami w konkursach o nagrody specjalne, można zapoznać się na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (www.pt.pl w części Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej).